УДК 378.6:355

DOI 10.33251/2522-1477-2019-6-53-60

ЖЕЛЯСКОВ Василь Якович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін,
Дунайський інститут національного університету
«Одеська морська академія»

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті акцентується увага на структурі професійної підготовки майбутніх судноводіїв в аспекті здійснення ними професійної комунікативної взаємодії. Автором виокремлено компоненти підготовки формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний. Автором надано загальну характеристику кожного компонента. Проаналізовано поняття «готовність» та «готовність до професійної діяльності», запропоновано авторську дефініцію цього поняття. Автором зроблено припущення про можливість формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії у вищих морських навчальних закладах як результату професійної мовної підготовки, здатності мобілізувати свій досвід, знання, уміння й навички з англійської мови для вирішення професійних завдань у складних професійних ситуаціях, пов'язаних з використанням англійської мови. Обгрунтовано ефективність англійської мовної підготовки на основі міжпредметних зв'язків професійно орієнтованих дисциплін; встановлено, що підвищенню рівня мотивації курсантів до професійної комунікативної взаємодії англійською мовою значно сприяє використання інноваційних технологій навчання.

Ключові слова: структура, компонент, майбутні судноводії, професійна комунікативна взаємодія, безпека судноплавства.

Постановка проблеми. Метою будь-якої підготовки є формування готовності людини до виконання діяльності. Досліджуючи питання підготовки до професійної комунікативної взаємодії майбутніх судноводіїв під час їх навчання у ВМНЗ треба визначити рівень її готовності на сучасному етапі. Це дозволить визначитися з ефективними шляхами впливу на комунікативну підготовку майбутніх судноводіїв з урахуванням широкого спектру їхньої професійної діяльності в майбутньому. З метою аналізу стану сформованості цього феномену необхідно визначити компоненти підготовки, за якими можливо оцінити стан готовності до професійної комунікативної взаємодії, що є одним із наукових результатів нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз наукового фонду засвідчив, що тлумачення сутності поняття «готовність» та «готовність до діяльності» варіюється в залежності від галузі знань, у якій воно розглядається. Так, у сучасних наукових розвідках поняття «готовність» розмежовують за такими напрямками наукових досліджень: психологічним (встановлення зв'язків між станом сформованості готовності та ефективністю діяльності) та педагогічним (визначення факторів, умов, методів та засобів цілеспрямованого формування готовності).

У наукових працях поняття «готовність до діяльності» має багато інтерпретацій, що зумовлює необхідність його конкретизації. Так, у Великому тлумачному психологічному словнику «готовність до діяльності» розглядається як «стан підготовленості, за якого організм налаштований на дію чи реакцію» [11].

Інше тлумачення «готовності до дії» надається у психологічному словнику І. Кондакова, у якому її потрактовано «як форму установки, яка характеризується направленістю на виконання тієї або іншої дії» [4, с. 46].

У сучасній педагогічній науці також є різні підходи до розуміння сутності поняття «готовність до діяльності». Так, у психолого-педагогічному словнику «готовність до праці» представлено як «поєднання знань, умінь й навичок з потребою у праці, яка ґрунтується на зацікавленості, усвідомленні суспільного значення праці, бажанні працювати [12].

Сучасний словник із педагогіки надає таке тлумачення готовності до діяльності – це «установка на майбутню професійну діяльність; мотиваційні, пізнавальні, вольові та емоційні процеси особистості, високий рівень розвитку яких забезпечує ефективність майбутньої діяльності» [13, с. 64].

На думку О. Отич готовність до діяльності є «результатом якості підготовки, які реалізуються та перевіряються у професійній діяльності» [9].

Науковці В. Бондаренко та В. Журавльов тлумачать готовність особистості до діяльності як «складне, багаторівневе, системне утворення особистості, що передбачає наявність відповідного рівня професійної майстерності фахівця та його налаштування до певної діяльності [1].

З позиції О. Пехоти «готовність до діяльності» може бути визначена, як «складноструктуроване утворення, яке забезпечує необхідні внутрішні умови для успішного професійного саморозвитку» [10, с. 216].

Заслуговує на увагу визначення С. Литвиненка, який вважає, що готовність до діяльності – це «результат професійної підготовки, інтеграційне багаторівневе динамічне особистісне утворення» [7, с. 16].

Отже, розуміння поняття «готовність до діяльності» має широку розгалуженість у сучасній психолого-педагогічній науці. Узагальнення досліджуваних матеріалів дозволило нам дійти висновку, що найчастіше «готовність до діяльності» визначають як інтегроване утворення, яке слугує підґрунтям ефективної професійної діяльності фахівця та забезпечує його здатність діяти. Також, на думку більшості сучасних дослідників сформованість готовності до діяльності є результатом професійної підготовки у навчальних закладах. Як слушно зазначає І. Дичківська, готовність до діяльності – це «закономірний результат спеціальної підготовки, самовизначення, освіти й самоосвіти, виховання й самовиховання, який виявляється в активному психічному стані, системі інтегрованих властивостей, що регулюють діяльність фахівця та забезпечують її ефективність» [3, с. 277].

У своєму дослідженні С. Кубіцький акцентує на тому, що готовність до діяльності є «результатом всебічного розвитку особистості відповідно до вимог, зумовлених специфікою фаху» [5, с. 17]. На нашу думку саме готовність забезпечує ефективність професійної діяльності фахівця та ґрунтується на застосуванні знань, досвіду та особистісних якостей, які є необхідними людині для успішного виконання своїх професійних обов'язків.

Подібну точку зору поділяє А. Линенко, який вважає, що основи професійної майстерності та сформованість готовності до майбутньої професійної діяльності закладаються саме під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі. З позиції науковця, готовність до професійної діяльності є «поєднанням теоретичних знань та способів діяльності, навичок та вмінь практичної діяльності, професійно важливих якостей майбутнього фахівця та містить інтереси, потреби, мотиви та здібності до професійної діяльності [6].

Мета статті – теоретичне обґрунтування структури формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії англійською мовою та уточнення понять «готовність», «готовність до професійної діяльності» та виявлення компонентного складу готовності майбутніх судноводіїв до професійної взаємодії.

Виклад основного матеріалу. Оскільки наше дослідження має специфічний характер та стосується комунікативного аспекту професійної діяльності, вважаємо за доцільне

проаналізувати готовність до професійної комунікативної взаємодії майбутніх фахівців та її структуру.

Розглядаючи готовність майбутнього офіцера с.ц.з. до професійно орієнтованої комунікативної діяльності, Ю. Ненько визначає її структуру як сукупність трьох основних компонентів: аксіологічного, знаннєвого, діяльнісного. Аксіологічний компонент охоплює особистісні мотиви, інтереси, ціннісні орієнтації, позитивне ставлення до навчання та майбутньої професійної діяльності, прагнення до отримання нових знань, до саморозвитку та самовдосконалення, до високої ефективності виконання службових завдань, які відображають установку на формування готовності як «особистісного необхідного та внутрішньо прийнятого». Знаннєвий компонент містить сукупність знань та умінь, необхідних для продуктивної професійно орієнтованої комунікативної діяльності офіцера с.ц.з., а саме: норми і правила спілкування, типи взаємодії людей, уміння інтерпретувати отриману інформацію. Діяльнісний компонент передбачає наявність достатнього рівня сформованості умінь і навичок ефективної взаємодії з професійним середовищем та спрямований на ефективне використання набутого досвіду, знань, умінь і навичок професійно орієнтованої комунікативної діяльності для вирішення стандартних і нестандартних професійних завдань, аналізу та порівняння стратегій поведінки, а також для ухвалення рішень під час виконання таких завдань [8, с. 229-231]. Погоджуючись з цією класифікацією, зазначимо, що зазначені компоненти готовності мають інтегративний характер та є сумарним результатом професійної підготовки, яка забезпечує високий рівень готовності майбутнього офіцера до професійно орієнтованої комунікативної діяльності.

Цікавим є підхід О. Семеног та Л. Насіленко щодо дослідження компонентів комунікативної компетентності майбутніх юристів, а саме: мотиваційно-афективного (мотиви і потреби, ціннісні орієнтації у здійсненні професійної комунікації; прагнення до організації спілкування з партнером на суб'єкт-суб'єктній основі; емпатія, саморегуляція; установка на комунікативну взаємодію з різними суб'єктами правових відносин); комунікативно-інформаційного (мовнокомунікативні засоби культури професійного спілкування, рефлексія своїх дій, вирішення конфліктів; комунікативно-когнітивного (знання професійної термінології, психології особистості, професійного вербального і невербального спілкування, його стилів, комунікативних та психологічних бар'єрів, що виникають у процесі міжособистісного і професійного спілкування); поведінково-інтерактивного (уміння і навички, що ґрунтуються на оволодінні комунікативною технікою, уміння вербальної (мовленнєво-комунікативні, риторичні, текстові, дискурсні) та невербальної (поза, манера говорити, жести, міміка) взаємодії з учасниками спілкування; уміння конструктивної поведінки в конфліктних ситуаціях, рефлексію і корекцію професійного спілкування) [14, с. 57].

Дослідження структури соціально-комунікативної компетентності майбутніх судоводіїв дозволило О. Тимофєєвой виокремити три компоненти (особистісно-ціннісний, когнітивно-змістовий та діяльнісно-результативний) та відповідні їм критерії (особистісний, когнітивний та діяльнісний) цієї якості. Так, особистісному критерію соціально-комунікативної компетентності майбутніх судоводіїв відповідають такі показники: визнання етичних принципів міжособистісної взаємодії, неприйняття «споживацького» ставлення до життя та до людей; розуміння ціннісних аспектів соціально-комунікативної взаємодії, значення поваги та тактовності до співрозмовника під час комунікацій; орієнтація на контактність та партнерство, поліпшення мікроклімату в колективі; особистісні комунікативні професійні якості (емпатія, оптимізм, гуманність, готовність прийти на допомогу, толерантність, рефлексія тощо). При виокремленні когнітивного критерію О. Тимофєєва врахувала такі показники: знання соціальних, соціокультурних, професійних норм і способів взаємодії; обізнаність про комунікативні стратегії, тактики і правила спілкування, в тому числі в складних, кризових і конфліктних ситуаціях; орієнтація в комунікативних засобах, властивих національному менталітету та професійній спільноті; знання звичаїв, традицій, вимог мовного етикету у спілкуванні з представниками різних

соціальних груп. У свою чергу показниками діяльнісного критерію є такі: уміння ефективно взаємодіяти з членами екіпажу для досягнення спільної мети, комунікувати та працювати в команді, уникаючи конфліктних елементів під час комунікації; уміння чітко транслювати інформацію та відстоювати свою позицію, визначати стратегію комунікативної поведінки при спілкуванні з різними соціальними групами та категоріями мовців; уміння вести діалог, чути й розуміти іншу людину, поважати думку співрозмовника, підтримувати зворотний зв'язок; уміння здійснювати рефлексію своєї соціально-комунікативної поведінки [15, с. 104-106].

На основі студіювання наукових праць щодо проблеми професійної готовності майбутніх авіадиспетчерів до ведення радіообміну у нестандартних ситуаціях, О. Васюкович виокремила такі критерії: мотиваційний; емоційно-вольовий; когнітивний; операційно-діяльнісний. Так, на думку науковця, критеріями сформованості психологічного компонента є мотиваційний, та емоційно-вольовий, а критеріями сформованості змістово-практичного компонента є когнітивний та операційно-діяльнісний. Кожний з критеріїв є відповідні показники. Мотиваційний критерій виражає позитивний інтерес до майбутньої професійної діяльності в нестандартних ситуаціях, наявність мотивів та потреб у професійному становленні, усвідомлення суспільної значущості майбутньої професії; прагнення до розвитку та удосконалення своїх знань, умінь та навичок у вищому навчальному закладі. Емоційно-вольовий критерій виявляється в емоційно-вольовій стійкості та активності майбутніх авіадиспетчерів у симульованих нестандартних ситуаціях професійної авіадиспетчерської діяльності. Когнітивний критерій характеризується сформованою системою професійних знань, на основі яких формується професійна готовність майбутнього авіадиспетчера. Операційно-діяльнісний критерій характеризується тим, що студенти мають володіти системою необхідних для авіадиспетчерської діяльності умінь; мати сформовану професійну готовність застосовувати ці знання та набуті вміння в майбутній професійній діяльності [2, с. 102-104].

У контексті нашого дослідження можна зробити припущення про можливість формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії у ВМНЗ як результату професійної мовної підготовки, як здатності мобілізувати свій досвід, знання, уміння й навички з англійської мови для вирішення професійних завдань у складних професійних ситуаціях, пов'язаних з використанням англійської мови.

Результати аналізу змістового навантаження понять «готовність», «готовність до діяльності» та «готовність до професійної діяльності», а також дослідження структури готовності з позицій комунікативної підготовки слугували підставою для виокремлення структурних компонентів підготовки майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії, а саме: мотиваційного, когнітивного, діяльнісного.

Зупинимось детальніше на загальній характеристиці кожного компонента.

Мотиваційний компонент відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутніх судноводіїв. Мотивація до професійної комунікативної взаємодії у судноводіїв є однією із надзвичайно важливих умов ефективного засвоєння знань, умінь й навичок та важливим чинником підвищення рівня безпеки судноплавства. Зміст мотиваційного компоненту становлять професійно значущі мотиви, потреби, інтереси, установки й цінності майбутніх судноводіїв. Він спрямовує навчальний процес на формування потреби в отриманні нових знань, закріплення навичок й умінь; розвиває інтерес до майбутньої морської професії; спонукає до розв'язання нестандартних професійних завдань, що потребують поглиблених навичок критичного мислення та не входять до навчальної програми, але можуть опосередковано впливати на майбутню професійну діяльність; сприяє розширенню кругозору, вдосконаленню, саморозвитку й самоактуалізації особистості судноводія. Крім того, визначений мотиваційний компонент оптимізує розвиток професійної мотивації моряка як засобу передавання смислових установок і ціннісних орієнтацій. Цей компонент можна вважати пріоритетним у процесі навчальної діяльності судноводія, оскільки від його правильної організації залежать всі інші компоненти навчального процесу та успіх подальшої професійної діяльності. На нашу думку, важливим аспектом у професійній підготовці морських фахівців є формування й розвиток внутрішньої позитивної мотивації

навчання, що полягає у стимулюванні розвитку мисленнєвих процесів; в реалізації накопичених знань, умінь і навичок у майбутній професії; усвідомленні ролі теоретичної та практичної складової англійської мови для майбутньої професійної діяльності; у зацікавленості, яка постійно розвивається в умовах розвитку морської галузі та вступу України до світового морського суспільства.

Когнітивний компонент відіграє значну роль у структурі підготовки майбутнього судноводія до професійної комунікативної взаємодії. Він містить сукупність знань, необхідних для продуктивної комунікативної взаємодії між членами екіпажу, зокрема знання способів, стратегій, норм і правил професійної комунікації, типів взаємодії людей, а також уміння інтерпретувати важливу інформацію для досягнення поставлених завдань.

Сутність когнітивного компоненту передбачає формування базових компетентностей і ключових професійних компетенцій; він пов'язаний з орієнтацією майбутніх судноводіїв на професійну діяльність та спрямований на ефективне використання отриманих знань, умінь й навичок з англійської мови для ведення професійної комунікації. Когнітивний компонент навчального процесу у ВМНЗ містить такі складники: загальнотеоретичний, професійно-теоретичний, тренажерний та практичний. Окремим сегментом навчального процесу постає підготовка до професійної комунікативної взаємодії англійською мовою, що виявляється в усіх сегментах навчання. Тому, когнітивний компонент передбачає опанування стандартів, закономірностей та принципів змісту підготовки майбутніх судноводіїв до професійної комунікативної взаємодії; вивчення спеціальних документів ІМО щодо регулювання діяльності морського персоналу; опанування нових технологій навчання англійської мови.

Діяльнісний компонент спрямований на ефективне практичне використання набутого фонду знань, умінь і навичок з англійської мови для здійснення професійної комунікативної взаємодії з професійним середовищем, співробітниками суміжних служб та керівниками, особистісної взаємодії з членами екіпажу та пасажирями. Комунікативні інтерактивні вміння є основою діяльності судноводія, оскільки він повинен організовувати та координувати спільну діяльність колективу, контролювати та узгоджувати дії членів екіпажу через професійну взаємодію.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, ми розглядаємо структуру підготовки до професійної комунікативної взаємодії майбутнього судноводія як єдність мотиваційного, когнітивного та діяльнісного компонентів. Схарактеризовані компоненти взаємозалежні, функціонують у певній послідовності, де мотиваційний компонент слугує підґрунтям для формування мотивації до вивчення англійської мови; когнітивний компонент є джерелом пізнання й теоретичних знань щодо професійної комунікативної взаємодії; у діяльнісному компоненті реалізовані знання трансформуються в практичні навички й уміння майбутнього судноводія.

Список використаних джерел

1. Бондаренко В. В., Журавльов В. В. Теоретичний аналіз проблеми готовності до професійної діяльності офіцерів по роботі з персоналом. Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України: Видавництво НАДПСУ, 2012. № 62. С. 153–156.
2. Васюкович О. М. Формування професійної готовності майбутніх авіадиспетчерів до ведення радіообміну у нестандартних ситуаціях. Дис. ... канд. пед. наук. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України, Київ, 2018. 297 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
4. Кондаков І. М., Нілопець М. Н. Психологічний словник. М.: Наука. 1975. 720 с.
5. Кубіцький С. О. Система оцінювання готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / К., 2001. 20 с.

6. Линенко А. Ф. Готовність майбутніх учителів до педагогічної діяльності. Педагогіка і психологія. 1995. № 1. С. 125–132.
7. Литвиненко С. А. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до соціально-педагогічної діяльності: автореф. дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.04 / НПУ імені М. П. Драгоманова. К., 2005. 40 с.
8. Ненько Ю. П. Теоретико-методологічні засади професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту. Дис. ... д-ра пед. наук. Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2018. 512 с.
9. Отич О. М. Підготовка вчителя початкових класів до виховної роботи в школі (на матеріалі пісенного фольклору): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. / К., 1997. 194 с.
10. Пехота Е. Н. Индивидуализация профессионально-педагогической подготовки учителя: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / К., 1997. 401 с.
11. Ребер А. Большой толковый психологический словарь. Том 1 (А-О): пер.с англ. М.: Вече, АСТ, 2000. 364 с.
12. Руденко Л. А. Теоретичні та методичні засади формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Львів, 2016. 509 с.
13. Современный словарь по педагогике / сост. Рапацевич Е. С. Минск: «Современное слово», 2001. 928 с.
14. Семеног О. М. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика: монографія / О. М. Семеног, Л. А. Насієнко. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 324 с.
15. Тимофєєва О. Я. Формування соціально-комунікативної компетентності майбутніх судноводіїв у процесі вивчення гуманітарних дисциплін. Дис. ... канд. пед. наук. Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Хмельницький, 2018. 273 с.

References

1. Bondarenko, V.V., Zhuravl'ov, V.V. (2012). Teoretychnyi analiz problemy hotovnosti do profesiinoi diialnosti ofitseriv po roboti z personalom [*Theoretical analysis of the problem of readiness for professional activity of staff officers*]. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy: Vydavnytstvo NADPSU, 62. S. 153-156. [in Ukrainian].
2. Vasiukovych, O.M. (2018). Formuvannia profesiinoi hotovnosti maibutnikh aviadyspetcheriv do vedennia radioobminu u nestandartnykh sytuatsiiakh [*Formation of professional readiness of future air traffic controllers for radio exchange in non-standard situations*]. Dys. ... kand. pед. nauk. Instytut pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy, Kyiv, 297 s. [in Ukrainian].
3. Dychkivska, I.M. (2004). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii [*Innovative pedagogical technologies*]. Navch. posib. K.: Akademvydav, 352 s. [in Ukrainian].
4. Kondakov, I.M., Nilopets, M.N. (1975). Psykholohichni slovnyk [*Psychological Dictionary*]. M.: Nauka. 720 c. [in Ukrainian].
5. Kubitskyi, S.O. (2001). Systema otsiniuvannia hotovnosti maibutnikh ofitseriv do profesiinoi diialnosti [*System of evaluation of future officers' readiness for professional activity*]. avtoref. dys. ... kand. pед. nauk: 13.00.04 / K., 20 s. [in Ukrainian].
6. Lynenko, A.F. (1995). Hotovnist maibutnikh uchyteliv do pedahohichnoi diialnosti [*Readiness of future teachers for pedagogical activity*]. Pedahohika i psykholohiia. 1. S. 125-132. [in Ukrainian].
7. Lytvynenko, S.A. (2005). Teoretyko-metodolohichni zasady pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do sotsialno-pedahohichnoi diialnosti [*Theoretical and methodological principles for the preparation of future primary school teachers for social and*

pedagogical activity]. Avtoref. dys. ... d-ra. ped. nauk: 13.00.04 / NPU imeni M. P. Drahomanova. K., 40 s. [in Ukrainian].

8. Nenko, Yu.P. (2018). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiino oriietovanoi komunikatyvnoi pidhotovky maibutnikh ofitseriv sluzhby tsyvilnoho zakhystu [*Theoretical and methodological foundations of professionally oriented communication training of future civil defense officers*]. Dys. ... d-ra ped. nauk. Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet, Rivne, 512 s. [in Ukrainian].

9. Otych, O.M. (1997). Pidhotovka vchytelia pochatkovykh klasiv do vykhovnoi roboty v shkoli (na materialy pisennoho folkloru) [*Preparing elementary school teachers for educational work at school (based on song folklore)*]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. / K., 194 s. [in Ukrainian].

10. Pekhota, E.N. (1997). Yndyvydualyzatsiya professyonalno-pedahohycheskoi podhotovky uchytelia [*Individualization of teacher training*]: dys. ... doktora ped. nauk: 13.00.04 / K., 401 s. [in Russian].

11. Reber, A. (2000). Bolshoi tolkovii psykholohycheskyi slovar [*Big explanatory psychological dictionary*]. Tom 1 (A-O): per.s anh. M.: Veche, AST, 364 s. [in Russian].

12. Rudenko, L.A. (2016). Teoretychni ta metodychni zasady formuvannia komunikatyvnoi kultury maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh [*Theoretical and methodological foundations of forming a communicative culture of future specialists in the field of service in vocational schools*]: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Lviv, 509 s. [in Ukrainian].

13. Sovremennii slovar po pedahohyke (2001). [*A modern dictionary of pedagogy*]. sost. Rapatsevykh E. S. Mynsk: "Sovremennoe slovo", 928 s. [in Russian].

14. Semenoh, O.M. (2015). Profesiina komunikatyvna pidhotovka maibutnikh yurystiv : teoriia i praktyka: [monohrafiia] [*Professional Communication Training for Future Lawyers: Theory and Practice*] O.M. Semenoh, L.A. Nasilenko. Sumy: Vyd-vo SumDPU imeni A.S. Makarenka, 324 s. [in Ukrainian].

15. Tymofieieva, O.Ya. (2018). Formuvannia sotsialno-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh sudnovodiiv u protsesi vyvchennia humanitarnykh dystsyplin [*Formation of social-communicative competence of future navigators in the process of studying the humanities.*]. Dys. ... kand. ped. nauk. Natsionalna akademiia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho, Khmelnytskyi, 273 s. [in Ukrainian].

ZHELIASKOV VasyI, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Head of the Department of Humanitarian Disciplines, Danube Institute of the National University "Odessa Maritime Academy".

STRUCTURE OF READINESS OF FUTURE NAVIGATORS FOR PROFESSIONAL COMMUNICATIVE INTERACTION

Abstract. The article focuses on the need to improve the training of future navigators in terms of their professional communication interaction. The author outlines the components of future navigators' readiness for professional communication interaction. It was described the structure of professional training of future navigators in the aspect of their professional communication interaction. The author distinguishes the components of preparation of the formation of future navigators' readiness for professional communicative interaction: motivational, cognitive, activity. The author gives a general description of each component. The concept of "readiness" and "readiness for professional activity" is analyzed, the author's definition of this concept is offered. The author has made the assumption about the possibility of forming the future navigators' readiness for professional communicative interaction in higher maritime educational establishments as a result of professional language training, the ability to mobilize their experience,

knowledge, skills and skills in English to solve professional problems in complex professional situations using English. Effectiveness of English-based learning based on cross-curricular links of professionally oriented disciplines is described; it was found that the use of innovative teaching technologies greatly contributes to the increase of the cadets' motivation for professional communicative interaction in English. The structure of preparation for professional communication interaction of the future navigators is considered as the unity of motivational, cognitive and activity components. The identified components are interdependent, functioning in a sequence where the motivational component serves as a basis for generating motivation for learning English; the cognitive component is a source of knowledge and theoretical knowledge regarding professional communication; in the activity component, the realized knowledge is transformed into practical skills and abilities of the future navigator.

Key words: *structure, component, future navigators, professional communication, navigation safety.*

*Одержано редакцією: 01.09.2019 р.
Прийнято до публікації: 10.09.2019 р.*